

Dar vienas kelias modernizacijos link

Irma JOKŪBAITYTĖ

Per pastaruosius penkerius metus buvo patvirtinta išties nemažai muziejams aktualių nutarimų ir įsakymų. Jie suteikė vilties, kad, ilgai buvusi pamiršta, kultūros sritis pagaliau bus tinkamai įvertinta ir sulauks realių veiksmų, patvirtinančių muziejaus, kaip valstybės kultūros banko, statusą.

Nepaisant gražių norų šiuo metu Lietuvos muziejų infrastruktūra susiduria su gausybe problemų, kurių dauguma kyla dėl poreikio modernizuoti savo veiklos organizavimo metodus, atnaujinti techninę bazę bei kelti darbuotojų kvalifikaciją. Visos šios problemos yra aktualios ne tik kultūros srities atstovams, bet ir visuomenei. Nors viešai deklaruojama, kad kultūra, jos vystymas yra prioritetinės sritys, reali situacija atskleidžia sudėtingą muziejų bei jų darbuotojų padėtį Lietuvoje – modernizacijos procesai vyksta lėtai, trūksta finansavimo bei žmogiškųjų resursų, Lietuvos muziejai smarkiai atsilieka nuo Europos muziejų daugeliu aspektų.

► 2007 m. kovo mėnesį LR Vyriausybės nutarimu buvo patvirtinta Muziejų modernizavimo programa, kurios tikslas – kokybiškai atnaujinti muziejų veiklą ir sudaryti šioms įstaigoms sąlygas tinkamai kaupti, saugoti ir populiarinti paveldo objektus, taip pat išplėsti visuomenės galimybes įvairiapusiam pažinimui bei kūrybiškumui ugdyti. Programoje numatyta, jog visai šiai veiklai iki 2015 metų prireiks maždaug 450 mln. litų.

► Šiuo metu Muziejų modernizavimo programoje numatyti darbai turėtų vykti 40 muziejų, tačiau didelė jų dalis tebegyvena laukimu. Iš lėto juda ir muziejinių vertybių skaitmeninimo projektas. Jis pradėtas vykdyti Lietuvos dailės muziejuje, o pasirengimo darbai netrukus turėtų prasidėti Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės ir Valstybiniame Vilniaus Gaono žydų muziejuose. Panašu, kad dėl įvairių priežasčių programa gali užtrukti kur kas ilgiau nei numatyta, ir jau dabar galima prognozuoti, kad planuoti darbai tikrai nebus baigti 2015 metais.

► Tiek muziejininkai, tiek valstybinių institucijų darbuotojai sutaria, kad muziejų modernizavimo procesas stringa ne tik dėl lėšų ar informacijos stygiaus, tačiau ir dėl muziejų tarpusavio bendradarbiavimo problemų.

One More Road towards Modernisation

Irma JOKŪBAITYTĖ

The Programme for Modernisation of the Lithuanian Museums, which has been implemented since the beginning of 2007, provided an opportunity to finally adequately evaluate this sphere of culture, which has been forgotten. It provided hope that actual steps will be initiated, the ones confirming the status of a museum as the bank of the state's culture. However, the anticipated works have been delayed not only due to the lack of funds or information, but also due to problems related to intercommunication among museums.

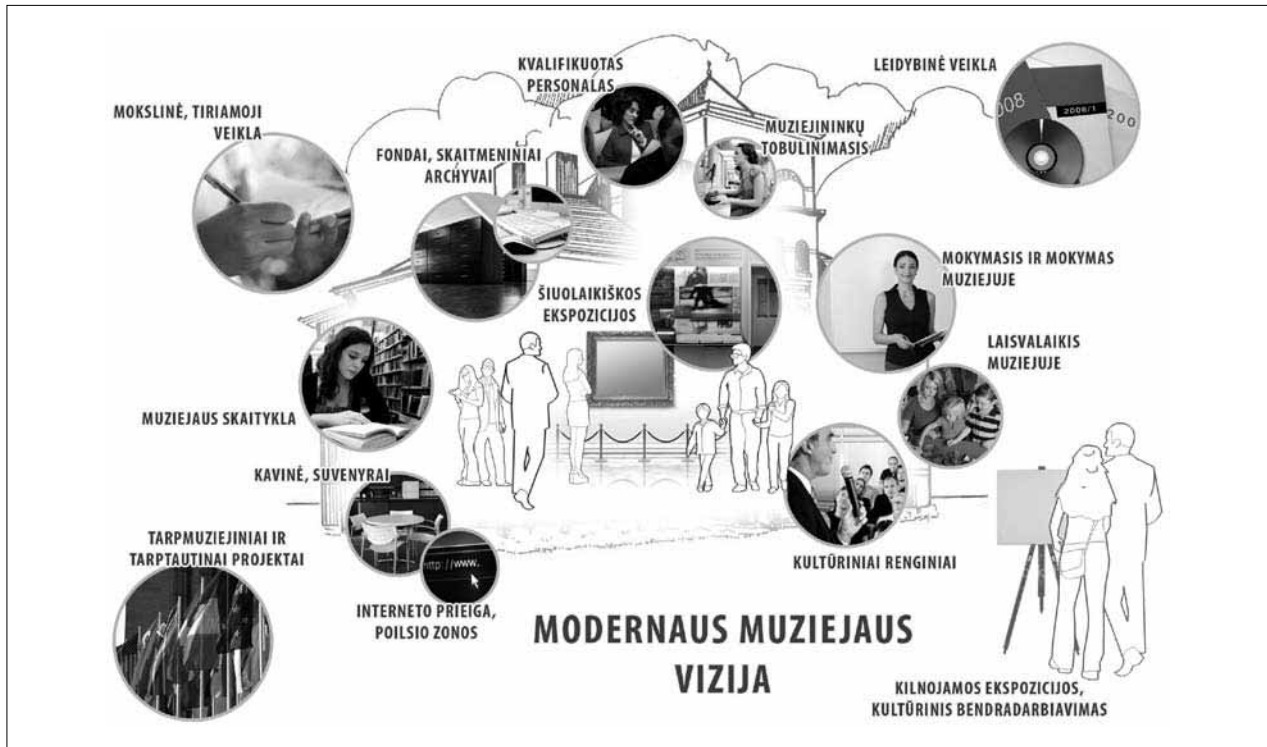
The article presents the idea of a different road towards modernisation: the non-profit organisation, which is currently under establishment, would seek to promote active involvement of museums and their intercommunication, initiate international projects, and facilitate the search for financing, as well as project administration and execution. Currently the organisation is planning its activities; the initiative group looks for possible associates – museum staff and cultural actors willing to become founders, as well as for financial supporters and experienced specialists in the sphere of counselling and provision of information on organisational issues.

► Tokią problemą pripažįsta ir Aldona Ruseckaitė (Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorė): „Dažnai muziejai tarpusavyje nesidalina informacija, dirba atsiskyrę, kiekvienas muziejus tarsi iš naujo išranda dviratį, kai tuo tarpu reikėtų dalintis sukauptomis žiniomis, gauta informacija.“

► Ar gal būti kitas kelias modernizacijos link? Idėja apie savarakišką nuolatinę muziejų koordinavimo tarybą, kuri būtų atsakinga už visų Lietuvos muziejų veiklą, rengiamas programos ir lėšų paskirstymą programoms realizuoti, kilo LR Valstybinės paminklo-saugos komisijai, o Lietuvos muziejų asociacijos posėdyje buvo svarstytas Lietuvos muziejų informacijos centro steigimo projektas. Tačiau nei Vyriausybės, nei Kultūros ministerijos pritarimo tokie pasiūlymai nesulaukė.

► Šiuo metu yra renkama iniciatyvinė grupė visuomenei nepelno siekiančiai organizacijai įkurti. Organizacijos misija – skatinti muziejus modernizuotis ir sudaryti galimybes tai atlikti.





► Šios organizacijos tikslus ir uždavinius būtų galima apibrėžti taip:

- sukurti galimybes muziejams lengvai vykdyti modernizacijos projektus;
- sukurti galimybes gauti finansavimą reikiamiems modernizavimo projektams realizuoti;
- sukurti galimybes gauti visą reikiamą techninę pagalbą bei konsultacijas;
- sukurti galimybes teikti profesionalias modernizavimo projektų administravimo paslaugas;
- padėti muziejams skleisti informaciją apie savo veiklą bei teikiamas paslaugas.

► Organizacijos projektai apimtų visą muziejų infrastruktūrą: muziejų pastatus, eksponatų rinkinius, personalą ir jo kvalifikaciją, ekspozicijas, edukacines programas, papildomas muziejų paslaugas ir renginius, tarpmuziejinių ir tarptautinių bendradarbiavimą, mokslinę veiklą.

► Siekiant realizuoti išskeltus uždavinius, organizacijoje dirbtų trys pagrindinės darbuotojų grupės: ekspertai, projektų vadovai ir organizacijos administracija. Ekspertų grupė kartu su muziejaus atstovu išnagrinėtų situaciją, pasiūlytų muziejaus modernizavimo planą ir paruoštų projektą, kuriame būtų įvertintos bei numatytos techninės priemonės, veiksmų planas. Projektų vadovai ieškotų finansavimo šaltinių, skelbtų konkursus subrangovams bei prižiūrėtų projekto realizaciją. Organizacijos administracija kartu su muziejų asociacija pasirūpintų muziejaus darbuotojų mokymu ir vykdytų informacijos apie muziejaus galimybes sklaidą.

► Pasak Rūtos Pileckaitės (Kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyriaus vyriausiosios specialistės), svarbu išsiaiškinti, kaip naujoji organizacija integruosis į jau veikiančias struktūras, ką naujo ji galės pasiūlyti. „Patys muziejai, Muziejų

asociacija, o ir valstybė, 2007 metais patvirtinusi nacionalinę muziejų modernizavimo programą, daro daug. Tačiau, žinoma, viską lemia lėšos. Vienas iš privalumų yra naujosios organizacijos siūloma paslauga muziejams: papildomo finansavimo materialinės ir techninės muziejų bazės atnaujinimo projektams paieška.“

► Aldona Ruseckaitė pastebi, kad muziejininkams trūksta informacijos apie projektų vykdymą, ekspozicijų įrengimą, tad konsultacijos šiuo klausimu palengvintų jų kūrybinį darbą, skatintų produktyviai bendradarbiauti.

► Jau sutelktas idėjinis potencialas tokiai organizacijai atsirasti. Šią idėją inicijuoja ir palaiko UAB „Terra media“ kūrybinė grupė, kuri jau keletą metų įgyvendina muziejų modernizavimo projektus. Tačiau vis dar ieškoma bendraminčių – muziejininkų, kultūros veikėjų, norinčiųjų tapti steigėjais, finansinių rėmėjų bei patyrusių specialistų galinčių konsultuoti ar teikti informaciją organizaciniais klausimais. Viena iš iniciatyvinės grupės sumanytojų Jolita Čilvainaitė, UAB „Terra media“ direktoriaus pavaduotoja, sako, kad organizacijos steigimo ir veiklos modelio kūrimo darbai šiuo metu yra planuojami bei tikimasi, kad tokia organizacija pradės savo veiklą jau kitų metų pradžioje. „Siekime, kad organizacija skatintų muziejų aktyvumą, tarpusavio bendradarbiavimą, inicijuosime tarptautinius projektus. Mums yra lengviau, nes nesame iš muziejininkų tarpo, tad galime į viską pažiūrėti iš šalies, išsakyti nepriklausomą nuomonę. Vieni ja pasitikės, kiti turbūt pažiūrės kritiškai. Mes nedubliuosime Muziejų asociacijos veiklos, o bendradarbiausime vykdydami kvalifikacijos kėlimo projektus, dalysimės informacija. Ši organizacija labiau sieks padėti muziejams ieškant finansavimo, administruojant projektus ir juos vykdant. Viskas šiuo metu yra planuojama, kuriama strategija, todėl visos idėjos ir pasiūlymai labai laukiami, o visi norintys prisidėti prie šios veiklos tikrai ras savo nišą, juk yra labai daug idėjų, kurios tiesiog laukia kada bus realizuotos Lietuvos muziejuose.“ ■